

Občina Škofja Loka z izkušnjami v mednarodnem sodelovanju

*»Ne želimo oblikovati koalicije držav, ampak skupnost ljudi.«
(Jean Monnet)¹*

Medobčinska pobratenja

Pobratenja omogočajo uporabno ogrodje, v okviru katerega se krepijo odnosi med partnerskimi mesti različnih držav. Čeprav to ni edini kanal za sodelovanje na nadnacionalni ravni, je njegova prednost v kombinaciji prijateljskih stikov z izredno različnimi oblikami izmenjav. Skupna izkušnja evropskih standardov ustvarja večje medsebojno razumevanje in strpnost do drugih. Nادنacionalno sodelovanje med lokalnimi skupnostmi pa je poglobitveni dejavnik za krepitev miru, stabilnosti in demokracije. V Evropi se je po drugi svetovni vojni močno razvil koncept pobratenja lokalnih občin kot način premagovanja krivic iz preteklosti med sosednjimi državami, zblizevanja ljudi in krepitve medsebojnih vezi.

Danes pobratenja² združujejo občine po vsej Evropi in povezujejo njihove prebivalce v tesno prepleteno mrežo. Do sedaj je skoraj 13.000 občin v Evropski uniji³, vključno z novimi državami članicami sklenilo dogovore o pobratenuju. Tako predstavljajo pomembno orodje pri vzpodbujanju evropske identitete na lokalni ravni, to je na ravni, ki je najbližje evropskim prebivalcem. Pobratenja dajejo možnost odkriti več o vsakdanjem življenju državljanov ostalih evropskih držav, pogovore z njimi in izmenjavo izkušenj, realizacije skupnih projektov

¹ Zamisel o združenju Evropske unije je bila prvič izražena 9. maja 1950 v govoru francoskega zunanjega ministra Roberta Schumana v okviru predloga o uskladitvi obnovitvenega procesa premogovne in jeklarske industrije Francije in Nemčije v smislu povezovanja premogovništva in jeklarske industrije Zahodne Evrope. V t. i. Evropski deklaraciji je bilo poudarjeno, da je združena Evropa, ki bo temeljila na solidarnosti, osnovna in bistvena predpostavka za zagotavljanje svetovnega miru. Poziv h gospodarski in politični integraciji ni bil namenjen samo Nemčiji in Franciji, temveč tudi vsem drugim evropskim državam. Avtor zamisli je bil Jean Monnet, »oče Evrope«.

² Za uspešno pobratenje je potrebno skrbno opredeliti program izmenjav. Najpogostejše so na izobraževalnem, kulturnem in športnem področju. Narašča pa število aktivnosti v manj tradicionalnih smereh, kar dokazuje, da je v koncept pobratenja možno vključiti veliko inovativnih projektov kot odziv na družbene spremembe in razvoj mednarodnih odnosov. Spremembe na globalni ravni prinašajo rastočo decentralizacijo, ki se odraža v mnogih novih pravicah in dolžnostih lokalnih oblasti na različnih področjih. Tudi pobratenja morajo ostati v koraku s časom in po potrebi dobiti svež zagon. Ob tradicionalnih vsebinah se tako zmeraj bolj uveljavlja drugačen pristop, ki je bolj osredotočen na t. i. »know-how« dejavnosti, še posebej na socialnem in ekonomskem področju (npr. uporaba novih tehnologij, zaščita okolja, boj proti brezposelnosti, preprečevanja kriminala, dejavnosti mladih, varstvo otrok, urbano planiranje, ...). Iskanje rešitev za omenjene probleme, primerjava izkušenj in razprava omogočajo širši vpogled v ta vprašanja in učinkovitejše iskanje rešitev zanje. Ustvarjanje mrež med pobratenimi kraji razširja možnosti za delovanje in spodbuja kvalitetne odnose med posameznimi kraji. Ta funkcionalni pristop je enak kot pristop k izgradnji EU, le na drugačni ravni.

³ http://ec.europa.eu/towntwinning/links/links_fr.html (3. januar 2009).

na področjih skupnega interesa, kot na primer lokalna integracija, okolje, gospodarski razvoj in kulturne razlike. Kako pomembno je povezovanje med občinami dokazuje tudi ustanovitev podpornega finančnega sistema Evropske unije, ki je bil za sodelovanje med pobratenimi občinami ustanovljen leta 1989 na iniciativo Evropskega Parlamenta. Do leta 2008 je bilo sofinanciranih že več kot 3200 projektov. Evropska Komisija je za programsko obdobje 2007–2013 predlagala program Skupnosti, imenovan »Evropa za državljane« (Europe for Citizens' Programme)⁴, čigar cilj je spodbujanje aktivnega evropskega državljanstva. Ta program podpira sodelovanje med državljani, občinami in organizacijami civilne družbe iz različnih držav in poudarja nadsocialne izmenjave, zlasti med državljani in organizacijami iz sedanjih in prihodnjih držav članic.

Mednarodne izkušnje Občine Škofja Loka

Občina Škofja Loka ima z izvajanjem mednarodnih programov in pripravo projektov dolgoletne in bogate izkušnje. V zadnjih letih je še posebej poglobila tisto mednarodno sodelovanje, ki predstavlja dvosmerni prenos znanja, izkušenj, prakse in politik med pobratenimi in prijateljskimi občinami. S tem se omogočajo izmenjave na področju šolstva in gospodarstva, sodelovanja pri različnih razvojnih in raziskovalnih projektih, evropske kulturne izmenjave po načelu evropskega integracijskega gibanja »od spodaj navzgor« in vključevanje v mednarodno strokovno javnost. Veliko teh projektov se je prijaviло na razpise evropskih programov in tako pridobilo dodatna sredstva za njihovo kvalitetno uresničitev. Številne izmenjave so bila prijavljene kot projekti v sklopu programa »Evropa za državljane« (t. i. aktivnost Town twinning in aktivnost Tematsko mreženje partnerskih mest). Samo v letu 2008 je Občina Škofja Loka kot partner sodelovala v enem projektu⁵ v okviru programa »Mladi v akciji«, v programu »Evropa za državljane« pa kar v treh projektih⁶.

Ne smemo pozabiti na sodelovanje med nacionalnimi in mednarodnimi organizacijami ter promocije in spodbujanje sodelovanja med temi občinami s ciljem narediti tako domačo

⁴Sklep št. 1904/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o uvedbi programa Evropa za državljane za spodbujanje aktivnega evropskega državljanstva za obdobje 2007–2013, str. 32–40.

⁵ Projekt: »Dnevnik mladega Evropejca« v Maasmechelnu (Občina Maasmechelen je bila prijaviteljica projekta, ki je potekal od 27. oktobra do 2. novembra 2008. Partnerji so bile občine Škofja Loka, Pallafols (Španija), Čestahova (Poljska) in Tshwane (Južna Afrika).

⁶ Prvi projekt: »Europe2gether« v Bologni (Provincia Bologna je bila prijaviteljica projekta, ki je potekal od 8. do 10. oktobra 2008. Partnerji so bila mesta (19) iz omenjene province, vključno z njihovimi pobratenimi mesti (24).

Drugi projekt: »Izmenjava izkušenj in dobrih praks med prebivalci manjših evropskih naselij« v Neuville-la-Roche v Franciji. (Naselje Neuville-la-Roche je bilo prijaviteljica projekta, ki je potekal od 13. do 17. novembra 2008. Partnerji so bili Stara Loka, naselje Urrós (Portugalska) in naselje Măgureani (Romunija).

Tretji projekt: Kulturna izmenjava občanov med pobratenima občinama Škofjo Loko in Maasmechelen leta 2008. V okviru programa »Town twinning« sta omenjeni občini do junija 2008 prijavili že šest projektov.

kot mednarodno javno upravo čim bolj enostavno, učinkovito in prijazno do uporabnikov. Prav tako moramo biti pozorni na aktivno vključevanje v delovne skupine Združenja občin Slovenije, Skupnosti občin Slovenije in Evropske komisije.

Pravna podlaga za delovanje Občine Škofja Loka v mednarodnih odnosih je Zakon o lokalni samoupravi, ki lokalnim skupnostim omogoča sodelovanje z lokalnimi skupnostmi v drugih državah in mednarodnimi organizacijami lokalnih skupnosti. Poleg občinskih Aktov, ki urejajo mednarodno sodelovanje Občine pa je pomembna podlaga tudi Evropska listina o lokalni samoupravi, ki jo je Slovenija podpisala leta 1994, v veljavo pa je stopila leta 1997. V 10. členu opredeljuje pravico lokalnih skupnosti, da v zakonsko določenih okvirih sodelujejo s sorodnimi oblastmi v drugih državah. Evropska okvirna konvencija o čezmejnem sodelovanju teritorialnih skupnosti ali oblasti, ki jo je Slovenija podpisala leta 1998, ratificirala pa leta 2003, države podpisnice zavezuje k omogočanju in spodbujanju obmejnega sodelovanja med teritorialnimi skupnostmi ali oblastmi, drugi protokol k tej konvenciji pa tudi k spodbujanju medteritorialnega sodelovanja.

Občina Škofja Loka razvija in pogloblja svoje mednarodne odnose in sodelovanje s tujimi občinami na treh ravneh, ki se medsebojno tesno prepletajo in dopolnjujejo:

- na ravni političnega sodelovanja tako v bilateralnih kot multilateralnih okvirih (voljeni predstavniki Občine Škofja Loka),
- na ravni strokovnega sodelovanja občinske uprave, samostojno in ob sodelovanju članov pristojnih delovnih teles Občinskega sveta Občine Škofja Loka⁷,
- na ravni podpore pobudam subjektov z različnih področij.

Vzporedno s sodelovanjem in izmenjavami s pobratenimi in prijateljskimi občinami pa velja omeniti nekatere glavne aktivnosti, ki so potekale v Škofji Loki v predpristopnem obdobju vključevanja Slovenije v Evropsko unijo in ob njenem vstopu.

- 4. aprila 2001 je bilo v Škofji Loki organizirano odprtje prvega Evropskega kotička na Gorenjskem in tretjega od sedmih v Sloveniji. Evropski kotiček, ki je bil financiran s strani Evropske komisije je predstavljal informacijsko točko s publikacijami o Evropski uniji in vključevanju Slovenije v EU.

⁷ V skladu s Statutom občine Škofja Loka je Občinski svet pristojen za ustanovitev odborov in komisij, med drugim tudi za Komisijo za mednarodno sodelovanje in partnerstva. Omenjena Komisija ima v Škofji Loki sedem članov in obravnava predloge s področja mednarodnih odnosov, v sodelovanju z Občinskim svetom, županom in občinsko upravo pripravlja program aktivnosti za povezovanja z občinami izven države Slovenije s poudarkom na sodelovanju z zamejskimi občinami.

- Na pobudo Občine Škofja Loka je bilo ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo – 1. maja 2004 – v Škofji Loki organizirano niz prireditev in spremljajočih aktivnosti. Mednje sodijo tudi delavnice in predavanja, ki sta jih pripravili tedanja direktorica Razvojne agencije Sora Irena Mrljak in mag. Andreja Ravnihar Megušar. Posebna slovesnost je bila organizirana v Kristalni dvorani s kulturnim programom, ki so ga oblikovali Mestni pihalni orkester ter Vera in Miloš Mlejnik. Slavnostni govornik je bil tedanji predsednik Državnega sveta Janez Sušnik.
- Na pobudo Občine so vsako leto ob dnevu Evrope – 9. maja tudi v Škofji Loki organizirani sklopi prireditev, ki smo jih poimenovali kar Teden Evrope. V okviru Tedna Evrope so tako že od leta 2003 organizirane številna predavanja, delavnice, posveti, odprtja razstav, izdaje publikacij in koncerti. Še poseben pomen pa so imele prireditve v letu 2008, saj so potekale ravno v času predsedovanja Slovenije Svetu Evropske unije. Organizirana sta bila dva kulturna dogodka in okrogla miza, na kateri je z uglednimi gospodarstveniki⁸ tekla beseda o gospodarskem razvoju Slovenije v okviru Evropske unije.
- Novembra 2007 je bila na pobudo Komisije za mednarodno sodelovanje in partnerstva in v sodelovanju z občinsko upravo Občine Škofja Loka organizirana okrogla miza na temo »Kaj Škofja Loka ponuja evropskemu prostoru?«. Okrogla miza je bila namenjena osvetlitvi nadaljnjega mednarodnega sodelovanja občine Škofja Loka z evropskimi institucijami, pobratenimi in prijateljskimi občinami. Program okrogle mize je bil tematsko razdeljen na štiri področja (izobraževanje, gospodarstvo, kultura, turizem) in je hkrati predstavljal dobro iztočnico za nadaljnje delo s partnerskimi mesti.
- Sredi decembra 2008 je Občina Škofja Loka v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije pripravila delovni posvet z naslovom »Uspešno čezmejno sodelovanje s pomočjo EU sredstev«. V program je bila vključena tudi predstavitev evropskega programa Program za državljane 2007–2013, ki ga je predstavila A. Tiziana de Nittis iz Službe za mednarodne odnose province Bologna. Omenjena provinca ima 60 občin, med njimi je tudi pobratena občina Medicina. De Nittisova je bila koordinatorica projekta Europe2gether v Bologni, v katerem je kot partnerica sodelovala tudi občina Škofja Loka. Na podlagi tega sodelovanja je bil ta program predstavljen tudi v Škofji Loki vsem slovenskim občinam.

⁸ Na okrogli mizi so sodelovali nekateri nagrajenci Gospodarske zbornice Slovenije za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke na Škofjeloškem: Anton Papež, Branko Selak, Janez Deželak in Valentina Nastran.

Občina Škofja Loka je pobratena z naslednjimi občinami:

- Italija Medicina –1966
 Savodnje ob Soči (Savogna d'Isonzo) – 1978
- Avstrija Sele na Koroškem (Zell) – 1972
- Srbija Smederevska Palanka – 1973
- Belgija Maasmechelen – 1999
- Nemčija Freising – 2004
- Češka Tabor – 2006

Občina Škofja Loka sodeluje še z dvema prijateljskima občinama:

- Avstrija Zgornja Bela (Obervellach)
- Irska Carlow

Viri:

- *Gorenjski glas*, Kranj, 21. 3. 1978, str. 2.
- *Gorenjski glas*, Kranj, 8. 10. 1971, str. 10.
- <http://eur-lex.europa.eu>, Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Dialog civilnih družb med EU in državami kandidatkami, Bruselj, 29.6.2005.
- http://ec.europa.eu/towntwinning/links/links_fr.html
- Uradni list L 378, 27/12/2006 str. 32–40, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006D1904:SL:HTML>
- Ustni vir: Zdravko Krvina, 16. februar 2009.
- Utrip, Škofja Loka, avgust 2006, str. 17.

Literatura:

- Bogataj, Jože: Če obleka naredi človeka, kaj (kdo) pa potem šolo?. *Gimnazija Škofja Loka – 50 let*, Škofja Loka : Gimnazija, 2000, str. 115–116.
- Budja, Aleš in Kocbek, Mihael: Teritorialne členitve v državah članicah Evropske unije. *Lex Localis*. Maribor : Inštitut za lokalno samoupravo in javna naročila, 2008, str. 1–30.
- Grafenauer, Božo: Lokalna samouprava v Avstriji – občinska ureditev v deželi Koroški. *Lex localis*, letnik II, št. 1. Maribor : Inštitut za lokalno samoupravo in javna naročila, 2004, str. 54.
- 25° Anniversario di Gemellaggio con Romilly-sur-Seine. 20° Anniversario di Gemellaggio con Škofja Loka. Comune di Medicina: Maggio 1986.
- 1. pionirsko prvenstvo SFRJ v smučanju: 3. – 5. februar 1972. Škofja Loka: februar 1972.
- Most med srednjeveškima mestoma«: 40 - letnica pobratenja med občinama Škofja Loka in Medicina »Most med srednjeveškima mestoma«: december 2009.
- Marangoni Argento: Škofja Loka e gemellata con medicina da 40 anni. *Brodo di Serpe*. Medicina : Pro Loco Medicina, št. 4, december 2006.
- 100 let športa v občini Škofja Loka, 1906–2006, Škofja Loka : Športna zveza, 2006, str. 134.